Jenny Westerstrand: Regeringens angrepp mot kvinnojourer 2022

Talare
Jenny Westerstrand
Ordförande för Roks

Datum
18 maj 2022

Omständigheter
Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sveriges (Roks) ordförande Jenny Westerstrand håller tal online om dåvarande rödgröna regeringens lagförslag vilket innefattade nya riktlinjer och krav som Westerstrand menade skulle riskera att underminera kvinnojourerna och andra ideella kvinnorättsföreningars arbete.

Systrar, feminister, allmänheten i Sverige.

I veckan aviserade den socialdemokratiska regeringen, som också kallar sig en feministisk regering, att de avser att avskaffa den fria ideellt organiserade kvinnojoursrörelsen i Sverige närmare bestämt dess rätt att stötta och ge skydd till kvinnor och barn på kvinnojourerna. Just hemkomna från Turkiet konstaterar vi, och där har vi träffat kvinnorättsaktivister, att de metoder som länge varit använda i Erdoğans stat, att centralisera allt arbete mot våld och ställa sig i vägen för kvinnors arbete för kvinnors rätt och underkänna det, det har nu blivit verklighet i Sverige. Det är en mycket mörk vecka när de här nya reglerna aviseras. Det är ett grundskott mot oss och Roks fördömer den svenska regeringens angrepp på den fria kvinnojoursrörelsens arbete med att stötta och skydda kvinnor.

Det som har hänt är att de av regeringen beställda kvalitetsindikatorerna för hur skyddade boenden ska drivas har kommit. Och i de regler som lagts fram så framträder en verksamhet som är mycket långt ifrån den som kvinnojourerna bedriver och har utvecklat. Till att börja med finns inte kön nämnt, det faktum att män utsätter kvinnor för våld, att våldets processer och dynamiker är könade, det är inte nämnt med ett enda ord i det här dokumentet som talar om hur kvaliteten säkras. Vi förstår inte hur man kan underkänna den grund vi står på och har arbetat efter i 40 år. Det är ett monumentalt underkännande och hur kan det sägas vara kvalitet? Indikatorerna ramar in en våldsutsatt person och den personens förmågor är små. Det är ett stort behov av stöd och säkerhetsfokus på detta stöd. Kvinnor som människa i ett sammanhang och

jourerna som kunniga kvinnor som kan ge stöd, det är helt borta. Barnen som människor som behöver landa, som får information om varför de är på en jour och det funkar, det finns inte heller med, men däremot säkerhetssamtal med barnen och ett lekrum. Det är skriftliga rutiner för orosanmälningar, det är väldigt mycket skriftliga rutiner som ska på bordet. Det är kameraövervakning samtidigt som man pratar om personlig integritet. Det är lås- och säkerhetsdörrar. Det är kvalitet i form av offentlig sekretessregler som jourerna ska ha kännedom om. Man talar om volontärer, på kvinnojourerna hos Roks finns det jourkvinnor, men det är inte ett begrepp här. Ja, utbildning anses vara kvalitet, men det finns ingenting om kön och våld som ska fram i den här utbildningen, däremot omtalas sårbara grupper i detta dokument.

Det här är helt enkelt någonting helt annat än kvinnojourernas arbete. Det är övervakning och vård i regi av anstalter och institutioner. Det här är inte en verksamhet som ser kvinnan som en myndig, vuxen person. Det är ett sorts framgooglat dokument eller någon sorts letande efter tidningsartiklar som beskriver tänkta skyddsaspekter har samlats ihop, det är så långt ifrån det stöd som kvinnojourerna ger man nästan kan komma. Men det ska alltså ersätta vårt arbete och nu lägga den nya ramen för hur kvalitet och verksamhet ska bedrivas. Och det här är förvisso en utveckling som har pågått länge. Ska vi göra historien riktigt kort så kan man säga att det här är slutpunkten för TV-programmet Könskriget som sändes 2005 med ett våldsamt angrepp på Roks. Det är slutstationen, för där drevs verkligen att avveckla den kunskap som Roks bär och ersätta det med Socialstyrelsens vård- och omsorgsperspektiv. Och kön ska inte användas som analytisk redskap för att förstå mäns våld mot kvinnor och övergrepp mot kvinnor. Och vi har fört den här kampen i många år i Roks; spänningen mellan vår förståelse och det som har burits fram av institutioner som Socialstyrelsen med det här vårdperspektivet. Vi har gjort det i referensgrupper, vi har gjort det i remisser, informella och formella möten, vi har gjort det i kampanjer, vi har försökt få politikernas öra. Men vi har varit väldigt ensamma.

Och ska jag beröra texten bara lite mer så ska sägas att det gjordes också viktiga ingrepp i våra verksamheter under 00-talet och 10-talet, då socialtjänst, alltså jourerna började arbeta och ge socialtjänst helt enkelt, där man kröp in med regelverk i jourernas arbete. Och vi har larmat genom åren om den här utvecklingen. Men vi har samtidigt varit svaga. Angreppet som riktades mot oss sargade oss ofattbart hårt som rörelse. Men vi har heller inte haft någon hjälp

från omvärlden, får man nog säga. För sanningen är den att väldigt få i Sverige har kunskaper om det fält vi verkar på. Det är väldigt få som kanske ens vet att det är ett kunskapsfält, att de dynamiker vi verkar i, känner man till dem, nej, det motstånd vi verkar i vet man inget om. Att själva formerna för stöd, hur man ger stöd, det är någonting som har väldigt stor bäring för hur kvinnor och barn sedan bemöts. Djupa dimensioner och påverkan i samhället.

Men det här är få som vet som sagt, men nu kan inte vi vara ensamma längre. Nu måste vi få hjälp och stöd från andra och vi vädjar om det. Vi vädjar att Sveriges feminister stiger fram och orienterar sig i det som händer i politiken på stödfältet mäns våld mot kvinnor, för det är ett fält i fritt fall. Och när Sveriges feministiska regering nu beslutar sig för att angripa kvinnorörelsen på det här fundamentala sättet, då är det en kris för hela Sverige. Och det är också en förklaring till oss att vi måste omorientera vår förståelse av den svenska staten och börja se den i ljuset av de auktoritära stater som också lägger sig under kvinnors fria engagemang för varandra. För det här är centralt att förstå, att Roks verkar utanför systemen för att systemen inte fungerar. Systemen ger inte det skydd som kvinnor behöver. Det står inte på kunskap som utvecklar arbetet och ger resultat. Det stänger in och tar ifrån kvinnor handlingsutrymme och med de här så blir det än värre och absolut inte bättre på en punkt, det krymper definitionen av vem som kommer få stöd och hur stödet kan ges. Och kvar blir den lilla spillran nästan dödshotade. Och det är könsneutralt i en könad värld och det är objektivt i ett samhälle där män kränker, slår, skrämmer och faktiskt mördar kvinnor. Så att ja, vi måste mobilisera nu. Kvinnor, tjejer och barn kommer fara ännu mer illa utan en fri ideell kvinno- och tjejjoursrörelse. För vår rörelse står på hennes sida. Vi står där i den könsneutrala och objektiva feministiska staten. Där står vi med kunskap om hennes liv, om hennes behov och den situation hon finns i. Vi har en plats dit hon kan komma, där hon får vara och den platsen kommer vi att försvara.

Vi tror kanske inte riktigt att ni förstår vad ni gör, politiker. Men vi vet att ni måste sluta ge er på vår rörelse. Det är inte tid att göra det nu heller. Världen förändras snabbt i en mörk och farlig riktning, och vår rörelse är också en ryggrad, ett skydd och stöd för kvinnors rätt i samhället när tiderna hårdnar politiskt. Så vi ber er att vända om. Reflektera över att de ramverk ni har satt på plats, de handlingsprogram ni har, de har inte fungerat. Vi har hållit på i många år. Nu måste vi få en större plats i politiken igen. Ge oss tillbaka den. Vi behövs. Jag vill mana alla också att skriva under vårt upprop, stoppa tillståndsplikten för

de ideella jourerna.

Tack för att ni har lyssnat. Kampen fortsätter.

Källa

Transkriberat från videoinspelning: Regeringens angrepp mot kvinnojoursrörelsen, publicerad på YouTube, uppladdad av "Roks Sverige", 18/5 2022 (Transkriberat 4/11 2026)

Taggar

Politiska tal, Roks

URI

https://www.svenskatal.se/tale/jenny-westerstrand-regeringens-angrepp-mot-kvinnojourer-2022